

Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga (SOU 2024:39)

Tullverket har granskat betänkandet mot bakgrund av myndighetens uppdrag och hur förslaget kan komma att påverka myndighetens verksamhet.

Tullverkets ställningstagande

Tullverket utreder brott mot bestämmelser om in- och utförelse av varor och bedriver även viss åklagarverksamhet genom tullåklagare enligt 9 kap. 1 § tullbefogenhetslagen (2024:710). Tullverket fick den 7 november i år även befogenhet att leda förundersökning mot den som inte har fyllt 18 år (8 kap. 5 § tullbefogenhetslagen). Tullåklagarna har befogenhet att föra talan i bötesärenden. De föreslagna lagändringarna om minskad ungdomsreduktion bedöms påverka Tullverkets verksamhet dels genom att ett antal ärenden där påföljden i dag blir böter framöver kan leda till andra påföljder, dels genom att bedömningen av straffmättningsvärdet för lagöverträdare mellan 15–17 år ska bestämmas genom att hänsyn till åldern ska tas i skälighetsomfattning.

Förslaget om minskad reduktion för lagöverträdare i åldrarna 15–17 år innebär att den schematiska modellen som utredningen redovisar ska frångås om det föreligger vissa försvårande eller förmildrande omständigheter vilket kommer att leda till att bedömningen av storleken på ungdomsreduktionen och därmed även bedömningen av om ett brott är ett uppenbart bötesbrott försvåras. Förslaget är enligt Tullverkets bedömning förenat med tillämpningssvårigheter framför allt när det gäller bedömningen av i vilken omfattning den unges ålder ska ges betydelse. Tullverket avstyrker därför förslaget i dess nuvarande utformning.

Utredningens förslag om minskad eller borttagen ungdomsreduktion kommer sannolikt innebära att ärenden i något större utsträckning kan behöva överlämnas till allmän åklagare efter avslutad utredning eftersom utrymmet att döma ut böter minskar. Förslagen kommer därutöver att leda till behov av kompletterande utbildning för tullåklagare och förundersökningsledare.

Förslagen bedöms även på längre sikt kunna påverka Tullverkets verksamhet. Det kan konstateras att det mot bakgrund av hur utredningens direktiv har utformats inte har framförts några övertygande skäl för att syftet med förslagen, dvs. att motverka ungas deltagande i den organiserade brottsligheten, kommer uppnås genom de föreslagna ändringarna. Som utredningen har konstaterat kan straffrättsliga ingripanden motverka ungas återanpassning i samhället och leda till att de fostras in i en kriminell livsstil. Detta kan innebära att risken för återfall i brott i stället ökar vilket riskerar att leda till fler

brottsutredningar. Dessutom drabbar förslagen alla unga lagöverträdare, alltså även de som varken har kopplingar till organiserad brottslighet eller annan allvarlig gängrelaterad brottslighet. Att tröskeeffekten i förhållande till åldersgruppen 18–20 år minskar innebär vidare rent faktiskt endast att tröskeeffekten i stället flyttas till istället i straffmyndighetsåldern. Avsaknaden av skäl för de bedömningar som gjorts gör att Tullverket på nuvarande underlag inte kan ta ställning till om förslagen bör införas.

Ärendets handläggning

I detta ärende har vikarierande överdirektören Bodil Taylor beslutat. Föredragande har varit verksjuristerna Jonna Wiborn och Kajsa Johansson. I den slutliga handläggningen har även rättschefen Kerstin Bynander deltagit.

TULLVERKET

Bodil Taylor

Kopia till:

Finansdepartementet, S3

Tullverket

Verksledningsstaben

Kommunikationsavdelningen

Tullkriminalavdelningen

Underrättelseavdelningen

Kontrollavdelningen